

Szerkesztőség:

A arad-országi egyesült vasutak postájában. Bérmentelen leveleket csak lemerít kétféle fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az arad-országi egyesült vasutak postáján van a hirdetések, előfizetési pénzek kiadás körüli panaszok bérmentve küldendők.

Megjelenik kétféle és háromszor egy évben.

Előfizetési árak:

1 évre 12.- frt, 6 hóra 7.- frt, 3 hóra 4.- frt, 1 hóra 1.20 frt.

Hirdetési díjak:

1 soros hirdetés egy napra 10 kr., minden következő nap 4 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitóléte 15 krajczár.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Nyelvkérdés a hadseregben.

Budapest, márczius 31. Mi oka annak, hogy a közös hadsereg tisztjei, akár a magyar, akár az osztrák ezredéknél, németül társalognak? Es mi oka annak, hogy a magyar honvédség tisztikara magyarul társalog?

Mily egyszerű kérdések ezek ugye bár? Azt hinné az ember, hogy felelni sem érdemes rájuk. Ki ne tudná azt megmondani, hogy a közös hadsereg tisztikara miért beszél németül, még a magyar ezredéknél is, és hogy a honvédség tisztikara miért beszél magyarul?

Az ellenzéki ember azt feleli erre minden gondolkodás nélkül, hogy: Mert az egyik német, a másik magyar. Avagy azt feleli: Mert az egyiknél német, a másiknál magyar a hivatalos nyelv. Az egyiknél a magyar elem is germanizálódik, a másiknál a német is magyarizálódik.

Ez az állítás már közelebb jár a ténnyhez, mert tény, hogy a magyar honvédség tisztjei is egytől-egyig tudnak németül, sőt vannak, kik nem helyesen beszélnek magyarul, a társalgási nyelvi nyelv az értséges magyarság, holott a közös hadseregben, a magyar ezredéket értem, a legtöbb tiszt bírja a magyar nyelvet, a társalgási nyelv még is német.

Sic! Itt a germanizáció! — mondja az ellenzéki olvasó: a hivatalos nyelvben! Csak hogy ez az állítás így, a mint feltéve van, nem igaz. A bakák közt is német a hivatalos nyelv, azért a baka magyarul társalog, meg a huszár is. De már a tisztje németül!

Sic! Itt a germanizáció! A baka, a huszár, azért nem társalog németül, mert nem tud. Amde a tisztnek muszáj tudni. Hát a honvédségnél? Ott is tud a tiszt németül, még is magyarul társalog. Igen, mert a hivatalos nyelv magyar?

Pedig nem azért. Sem a közös hadseregben, sem azért rémet a társalgás, mert a hivatalos nyelv német, sem a honvédségnél nem azért magyar, mert a hivatalos nyelv magyar. Hallottam már én igen sok honvéd tisztet németül meg horvátul, meg szerbül társalogni egy másközt, és igen sok közös hadseregbeli tisztet magyarul társalogni, a

mikor tudnillik, magyarok, németek, horvátok, avagy szerbek voltak együtt: amde a társalgás, a közös hadseregben soha nem hallottam csak németül, a honvédségnél csak magyarul. — Miért?

Ugye bár, hogy nem éppen olyan könnyű ezekre a kérdésekre megfelelni, mint a milyenek látszik? Mert a közös hadseregben a társalgási nyelv azért német, mivel hogy kissé besebbben van a magyar elem, a honvédségnél a magyar elem van több besebbben.

Itt a germanizáció! Itt a magyarizáció! Sem nem a hivatalos nyelvben, sem nem a nyelv tudásában, hanem magában a tisztikar elemeiben. Mert hiába hivatalos nyelv a német, hiába tudnak a tisztok németül, de amit egy csomó magyar, horvát vagy szerb összekerül, azonnal a maga nyelvén társalog, de ha a több besebb ezeket anyelveket nem érti s a magának nem vallja, hát nagyon természetes, hogy egyáltalán a társalgási nyelvet meg kell fogadnia az a német. Vég ha a magyar ezredék tisztikarának nagy többsége magyar volna, a minthogy magyarnak kellene lennie, mindjárt kipusztulna a német társalgás és akarva nem akarva, a nagy kisebbségnek is magyarul kellene társalognia.

Igy lehetne a magyar ezredéket magyarosítani, s ha egyszer úgy tetszene a nemzetnek, s önállóítani is. Egészen észrevétlenül, minden surlódás és visszahatás nélkül, önönmagából fejlesztve. Magyarosítani a tisztikart, nem törvény, nem rendelet útján, ami az egész hadseregben visszahatást szülne, hanem a magyar fiuknak a tisztikarba való tömeges bevitel, az idegen elemek kiszorítása által. És magyarosodni csak meg az a tisztikar, már természeténél fogva magában rejtő az önálló magyar hadsereg valóulását, és az lenne, ha soha nem valósítanak is.

A jelen körülmények közt, egy olyan magyarizáló törvény, amelyet az ellenzék sürget, elhamarkodott erőszakoskodás lenne és esemmi egyéb, az egyenlenségnek és a vizsály magvának elhíntése, ami annál megmondhatatlanabb cselekedet lenne, mert ama idegen tisztikar elemeire ma még rá vagyunk szorulva, mint egy harapás kenyérré, s így felin-

gerelők magunk ellen, a nélkül, hogy pótolni képesek lennénk. Hareim igenis, tessék előbb azt az idegen tisztikar elemet nélkülözhetővé tenni, s aztán forcirozni oly törvényt, milyennek aztán meglegne nemcsak jogosultsága, hanem józansága is, de ami a jelen körülmények közt egyáltalán nincs meg.

Ime, milyen egészen más képet mutat a 25. §. ha arról az oldalról tekintjük. A magyar elemnek tisztíté erőltetése által a germanizációnak éppen az elleuközését fogja elérni, sőt nemcsak a germanizációt változtatja át magyarizációvá, hanem azt a sokat simfolt hadseregi szellemet is, a mely szellemnek olyannak kell lenni, amilyen a tárgy, melyből az a szellem kisugárzik. Legyen a tárgy magyar, a kisugárzás is magyar lesz. Annál kevésbé lesz pedig magyar, minél inkább követeljük attól az idegen elemű tisztikartól, hogy magyarul legyen, magyarul érezzen, magyarul gondolkozzék. Minél erőszakosabban hangoztatjuk eme követelésünket, nagyon könnyen elfogható, hogy annál nagyobb lesz a visszahatás esen idegen elemeknél. Mig ha ezt az elemet, egyszerűen magyarul cseréljük fel, bizonyunk sem kell a felett, hogy egyszerűen magyarrá lesz nemcsak a nyelv, de a szellem is.

Ime az ellenzéki álláspont tökéletes visszassága és ferdesége. Eget verő lármát csap a germanizáció ellen, s utját akarni állni ama egyedül biztos és minden surlódást kikerülő egyszerű eljárásnak, mely egyedül hivatott arra, hogy a germanizációt megszüntesse. Folytonosan panaszkodni a hadsereg szelleme ellen, és nem akarni engedni, hogy az a szellem magyarrá legyen. Hanem a helyett, rosszul felfogott, érzék nélküli sovínizmusból, oly törvényes intézkedéseket sürgetni, melyek egy óriási, talán legyőzhetetlen visszahatást keltenének a hadseregben mindenfelé, s oly surlódásoknak vehetnének el csiráját, melyek az elérni kívánt eredménynek éppen az ellenkezőjére vezethetőnek.

De még ha teljesen békés időben élénk, mikor az idő hozzájárulásával lassan lassan ellensúlyozni tudnók az ily törvény visszahatását, de amely visszahatás még a legbékésebb időben is csak akkor szűnnék meg, ha az idegen

elemek kicserélése bekövetkeznék. Akkor is csak az a proceszuszu folynék le, akkor is csak a magyarság bevitel eszközölhető a magyarrá válást. — De mily erőszakos a mostani, mily megvetésével az idegen elemek érzelmeinek, s mily felkorbácsolásával a nemzetiségi ellenszenvnek. Amde békés időben, ha bár akkor sem lenne egyszerű, habár akkor is helyesebb és praktikusabb lenne a most kijelölt ut, — de keresztül lehetne vinni drasztikus szerekkel is. Hanem most? Magunk ellen lástani egy hirtelenében pótolhatlan tisztikart, azt sem tudván, hogy mely pillanatban vezethetjük velük csatába a hadsereget? — Menthetlen órvongás volna és semmi egyéb.

A véderő törvényjavaslattal pedig, minden surlódás, minden erőszakoskodás nélkül, épp-ússéggel oda fogunk érni, dacára a háborus időknék, ahova az ellenzék érni akar, az a különbséggel: hogy mi józan számításal az egyszerűség útján haladunk, az ellenzék pedig felfordítaná és végveszélynek tenné ki az országot.

A különbség tehát a mi és az ellenzék felfogása közt, hogy mi, ha bár lámpást gyújtva a körülményeknek: előbb a magyarizáló akaratunk és mikor az a anyag készszen van, csak azután a karunk törvényét hozni; az ellenzék pedig megakarja hagyni a hadsereg tisztikarát úgy amint van, — hanem egy magyarizáló törvényt akarنا hsoni.

Most már tessene választeni e két ut között! . . . G. B.

Szögyény osztályfőnök, kit ő felsége vasárnap délelőn hosszabb kihallgatáson fogadott és a ki a nap folyamán Tiszta miniszterekkel többször tanácskozott este visszautazott Bésbe.

A helyzet. A költői politikai eseményei egyelőre csupán a rejtőzködés stadiumában vannak. Az uralkodók találkozásának időpontját még csak találgatni lehet; Bismarck gróf angliai utazásából már hazatért, s bár mennyire magánygyek vitték is a vaskann czellar fiat Londonba, alig lehet benne két ség, hogy amit a miniszter Bismarck fog jelenteni utazásáról atyjának, az fog befo lyaszt gyakorlatni Németország külpolitikájára s annak nyilvánulását nem érdekel nélkül várja most Európa. Szerbiában tükéletes

rendet tartanak a regensek, legfőljebb azt jelelve, hogy az maguk is sikernek tartják, hogy a szerbiai események kommentálása iránt tanusított érzékenységüket eltitkolni nem bírják. De mert semmiféle irányban, a Bou langer husakodásokat leszámitva, melyek szintén erős mértékben zavarosak — a kül politika eseményei valamely különösen ügye lemremlélt jelenleg nem nyujtanak, Európa egész érdeklődésével és részvételével fordul Németország felé, melyet a S a m o a z i g e t e k n é l olyan gyásos csapás ért Németország eddigi nagy erőfeszítései nek hasznát a gyarmati politikában csak kevésbé látta; áldozatot halmozott áldo zatra, valósággal hóias kitartással küdve meg a feltornyosuló akadályokkal. S most e küzdélmek közepette egyszerre olyan sa lyos sebet kapott haditengerészetében, amely hamar begyógyul ugyan olyan hatalmas, életerős testen, aminő a német nemzeté, de sajogni fog azért még jó ideig és nyoma meg fog maradni nagyon sokáig.

Apponyi Albert grófról.*

Tápiantabli és taktikai hiba volt Apponyi Albert és vele az ellenzék magatartása a hadsereg összes kérdéseiben. E hiba hozzá még a legnagyobb igazgatlanságot tartalmazta Tisza Kálmán irányában. Most kivette Apponyi Albert és az ellenzék, a dualizmusnak teljes érvényesítését, s a nemzeti aspirációk megvalósítását, mikor arra az idő legkedvezőtlenebb.

Egyet el kell ismernie mindenkinek, kormányparton és ellenzéken egyaránt. Ez az, hogy a dualizmus sem 67-ben, sem 68-ban, sem a jelen törvényjavaslattal által nem érvényesíthető teljesen a hadseregben. Sem Deák Ferencz nem vitte a dualis must keresztül a hadseregben, sem Tisza Kálmán el nem rontotta azt.

Kötőgötel, hogy a nemzeti aspirációk azon irányban haladnak, sőt kell is haladniuk, miképp a dualizmus azon egyet len pontot is meghódítsa, mely részben még hatáimán kívül maradt, t. i. a hadsereget.

Ezen törekvésről lemondani nem volt szabad 1867-ben. Nem szabad jelenleg. De kérdésem minden igazságos és komoly férfitól, vajjon a dualizmus keresztüli vitelére alkalmasabb-e a jelenlegi idő, mint volt a 67-iki? A halvasz évek végén a militarizmus schol Európában még kifejlőde nem volt. Franciaország volt az elismert, legnagyobb katonai hatalom.

Poroszország 1866-ban nem mutatta meg egészen, hová képes katonacseréjét kifejteni. Ausztriának volt egy, minden háboruban szerencsétlenül járt hadserege.

*) Vezetőnk a Spectator „Parlamentaris-musunk mutatdalmé” című rőpiratából.

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája.

(Április 1.)

Az aranyos klikk.

(Gaboriau regénye.)

W. Ph.

XX.

(80. folytatás.)

De! nem; mert különben itt lett volna és ő hiába kereste a jelenlevők közt. Mikor aztán a körülötte folytatott be szédűl megértette, hogy csupán a vélet lennek köszönhető megmentését, kimond hatlan fájdalom szállta meg a szegény leányt.

Hogy annyit szenvedjen, a mennyit szenvedett azért, hogy meghaljon és még sem halt meg, ez a gondolat gyötörte.

Sőt gyötöletet is érzett a körülötte forgó emberek iránt. V jjon fogják-e segíteni, hogy megélhessen, miután visszahívták az életre?

De lassankint meg tudta különböz tetni mindazt, a mi körülötte történt, meg ismerte az elő emeletbeli tőkepenzeseket, a kik nála maradtak, hogy spóljak és köztük Chevasatnak, a ki rendkívül éleséget fejtett ki, miáltal megmagyarázta nekik, hogyan jászotta ki Henriette kisasszony az ő szeretetét, hogy keresztülvigye szerencsét len tervét.

— En mit sem sejtettem, — bizonyít gatta siránkozó hangon. — A szegény ci cusa, ki mindig oly jó kedvű volt és még ma raggal vagy énekel, mint egy pintyű ke! . . . Egy kis szavara képzeltem őt, de nem ilyen nyomorban. . . . Mert tud niok kell hilyeim, hogy olyan búszke volt, mint egy királyné és olyan magas mint az idő. . . . Inkább elpusztította magát, sem hogy segítségért könyörgött volna.

Mert jól tudta, hogy csak egy szavára ke rül áltam. . . . Hát nem állottam-e már jól érteite októberben, a mikor nem tudta a ne gyedet megfizetni. . . .

Erre e gyalogos képmutató a szegény fiatal leány felé hajolt és homlokou csókol va, meghaltott hangon szót:

— Ugye, szegény ciczus, nagyon szerették az őn öreg házmasterai?

Képtelen, még egy hangot is adni ma gától, habár eszméletlenül volt, Henriette az undortól összeborzadt, mikor a gyalogos ajkák homlokát érintették, és a megrázkó dás, mit ettől érzett, több hatással volt reá minden eddigi ápolásnál.

Csak akkor tért teljesen magához, mi kor az orvos eljött és eret vágott rajta. Ekkor megköszönte gyenge hangon az őt körülálló embereknek a tanusított rész vétet, biztosítva, hogy most sokkal jobban érzi magát és így magára is hagyhatják őt.

A két tőkepenzese, kiket a kíváncsi ság osalt ki éppen, a mikor az asztalhoz készültek tlni, nem ismételték maguknak kétszer a felszólítást és örömet ellátlak.

S valóban, Henriette vagy fél Ravinet apótlól, hogy nem mondott el neki semmit, vagy voltak rá más okai! különösen a portáné is nagyon keveset biztató leírás tadott a jó emberről.

— Hát mitől féljek olyan nagyon? — kérde Henriette.

A házmasternek habozott.

— Ha megmondanám önnek, — felelt — ön ismételn fogja szavaimat előtte, ha visszatér.

— Nem szólok semmit, megígérem. — Esküdjön anyja emlékére.

— Esküszöm.

Az utalatos öreg most már bizott a leány ígéretében, az égyhoz közelodett te hát és élénken, de félhangos kérdé: — Nos hát, ha ön eltagadja azt, a mit Ravinet apó fel fog ajánlani önnek, azt a hónap múlva rosszabbnak látom, mint madame Hilaire. . . . Oh! ne mondja: kut nem iszom a vizedből. . . . a ravasz ember már többnek okoz: a vesztét, a ki ugyan annyit ért, mint ön. . . .

— Ennek a férfinék ez a foglalkozása, és isten ugye, ért is hozzá. . . . Ön most már figyelmeztette van. . . . En most le megyek Chevasatnak a levelet adni, az est folyamán meg feltezek. Es mindenek felett ön tudja, halgatás!

Chevasatné de la Ville-Haudry kisasszonyt egy szavával ismét visszahozta a két segbesség legmélyebb örvényébe.

— Istenem, — gondolt, — miért kell, hogy ezen öreg ember nagylelkű, segítségé csak méltatlan kelepce legyen! . . .

Párnájára könyöklöve, kezébe rejtve

homlokát, szeméi könyekbe uszva igyekezett a szegény leány összeszedni gondolatait, mikor rövid, száraz köhéscézés kira gadtá elméldőcséből. . . .

Henriette összeresztte a felemelte a fejét.

Nyitott ajtajának keretében egy bizony talan koru, középtermű fiatal férfi állott a betekintést.

Ravinet apó volt, a ki a házmasterrel való hosszas beszélgetés után s miután né hány szót a tisztelőre méltó portáné val, kérdészködni jött védencke hogyléte felől.

Henriette sejtette, még mielőtt ráis mert volna. . . . Egy és ugyanazon házában laktak, de nem egy emeleten és így alig emlékezett arra, hogy Ravinet apót valami kor látta volna.

— Ez tehát az az ember — gondolt — a ki vesztetme tör, a nyomorult kitől óvakodnom kell.

Az igaz, hogy a jámbor öreg sima arczával, vastag szemöldökeivel és apró sárga sejtárságos élénkségű szemével valami rej félyserű benyomást gyakorolt a na figye lőre, s a szerint nyugtalanságot keltett.

Henriette mindazonáltal zavart hangon közönte meg kétségét az ő mentésére. okos inté kedéseért és azon nagylelkűségeért, hogy mindennel ellátta, a mi neki hiányzott.

— Oh! ön nem tartozik nekem semmi halával — szakította félbe Ravinet apó, — csak kötelességemet teljesítem, és csak kis mértékben. . . .

Azután elkezdte zsémbes hangon magyarázgatni, hogy az, a mit ő tett semmi ahoz képest, a mit tenni szándékozik. Nagyon is jól megértette Henriette kisasszony öngyilkosságának okát, látva a szoba kétségbeesjtő fröszegét. . . . De hogy ezen túl már nincs, mitől tartania, — esküdött — most itt van ő.

De mennél élénkebb és behatódott lett az öreg zsbárus érdeklődése. annal tartózkodóbb lett Henriette, mert úgy még most is kibúlt a Chevasatné által felhozott elő véleményétől.

Szerencsére azonban az öreg furfangos volt és ritka ügyességgel tudott Henriettehá hatni, hogy az ingadozni kezdett rossz elő- itéletében. Sőt szintén egészen megnyerte a fiatal leányt az által, hogy átadta neki látszólag érintetlenül a két levelet, mit a

leány atyjának és Brévannak írt, mielőtt a kézzent meggyújtotta.

Mikor Ravinet apó egy fél óra múlva eltávozott, még annyira is vitte, hogy a szerencsétlen leány megígerte neki, hogy nem kísért még több öngyilkosságot és kiséalta töle az ígéretet, hogy elmondja minő szerencsétlen körülmények összejátszása vitte őt ilyen nyomorba.

— Ön nem haboznék, — mondta a fiatal leánynak, — ha tudná, milyen könnyű néha, egy kis tapasztalattal, megoldani azon helyzeteket, melyek legbonyolódottab bakkal látszanak. . . .

Henriette nem habozott. Mikor egyedül maradt, egy gondolat egyszerűe sajátóságos bizalmat öntött beléje.

— Ha Ravinet apó az volna, a minék Che vasatné mondja, — gondolt, — ez a gonosz asszony nem figyelmeztetett volna. . . . Ha ő engem visszatart attól, hogy ezen öreg ember szolgálatait elfogadjam, ezt két ségtelenül azért történik, mert tetemes elő nyóm volna benne. . . .

Tovább, s higgadtan gondolkozva a dolgon nagy előnyüket látott benne magának.

Ha Ravinet apó őszinte becsületes ember, akkor megvárhatja Dani visszatértét.

Ha nem az, mit kockáztat? . . . A ki nem fél a haláltól, nem retteg semmi másról, ő pedig nem félt a haláltól. . . . Lukréczia töre vérdheti mindig egy jóindu latn asszony szabadságát. . . .

De dacára annak, hogy nagy szük sége volt a nyugvársra, ígérete ébren tartotta Henriette az éj egy részén át.

Mert átgondolva nyomorult életét, kérdezve magában, mit mondjon el az öreg zsbárusnak és mit hallgasson el előtte.

Nem találta e es már ki az egyik le vél ozieme után, hogy ő de la Ville-Haudry gróf leánya. . . . Pedig épen ezt akarta volna eltitkolni a fiatal leány.

Különbön is, nem örültsék e az, ha valakitől tanácsot kérünk és eltitkoljuk előtte a valógnak egy részét?

— Mindent el kell mondanom, — kiáltott, — vagy semmit.

— Mindent el fogok mondani, — tevő atán hozzá rövid gondolkodás után, — mindent.

nagyan volt, mikor másnap kilencz óraker Ravinet apó meglátogatta.

A jámbor öreg nagyon sápadt volt és arcakifejezése a hangjának reszkéte se hezen leküzdhető indulatot és nagy aggodalmat árult el.

— Nos! — kezdé, — egészen megfe ledkesve arról, hogy a fiatal leány hogyléte felől tudakozódjék.

Henriette szomoruan emelte fel a fejét és egy szót mutatva szólt:

— Elhatároztam, uram: foglaljon helyet és figyeljen. . . .

Az öreg zsbárus meg volt arról győ dődre, hogy Henriette el fogja szólni ma gát, hogy mindent közöl vele; de hogy ilyen hamar következik be, ezt ő nem remélte.

— Végre! — szóla el magát az öreg és véghetetlen öröm. lézas öröm csillogott a szemében. . . .

De még az az öröm oly megfőthetlen nek látzott, hogy a fiatal leány bizonytalan aggodalmat érzett.

— Jól tudom, uram, hogy a mit tesztek hallatlan meresség, — szólt a fiatal leány, miközben átható tekintet szegzett az öreg zsbárusra. Némiképp az őn kegyelmére bizom magam, egy ismeretlen diszkrétiojára, a ki azt mondta nekem, hogy óvakod jam töle. . . .

— Ob! kisasszony, higgyen. . . . Titka kozák a másik.

De Henriette ünnepélyes hangon félbe szakította: — Hiszen, uram, azt, hogy ha ön engem megossalna, ön a leggyávább, legalja sabb ember volna. . . . Becsületre bízom magamat.

Azán mindjárt elkezdte meseélni szilárd hangon életének történetét attól a végtelen esztől fogva, mikor atyja azt mondta hozzá: — Leányom elhatároztam, hogy meso dik anyát adok neked. . . .

Az öreg zsbárus aszembe tilt Henriet tel. Arosa ki volt kelve, szemel folyton a fiatal leányon csüngtek, mintha átlatni sze retné annak gondolatait és megelőzni a be sésedet.

(Folytatás következik.)

Olaszország, védereje szervezésének csak kezdetén volt. Oroszország egy fekete pontot és kérdőjelet képezett Európa térképén. De csakhamar megmutatta, hogy akkor még korántsem volt azon féltékeny hatalom, melynek sokan tartották a keleti háború előtt.

Es magában Franciaországban, bár a hadsereg szoronyisa a jól meg nem érdemelt glórie ténye tündökölt, de militarizmus magában Franciaországban sem létezett. Csak a francia német háború után tej lódított ki Európában és legkevésbé Ausztriában és Magyarországon a militarizmus. Mindenütt másutt a véderő kifejlesztése a militarizmus hibáiba csapott át. Németor szagról, mely e példát megadta, szinte felesleges szólni.

Mily maroknyi hadsereget volt I. Napoleonnak grande armée-je a jelenlegi óriási hadseregekhez, melyek a hadtan minden szabályai szerint vannak felfegyverezve és beparancsolva.

Akkor léteztek kaszárnyák, ma az államok változtak át kaszárnyává.

Hogy mily végre lesz a hadikészülődőeknek, a nemzetek e fegyveres torzalkodásainak; ki lesz a győztes, ki lesz a letipott és mily korszaka Európának az, amely a kiküzdendő nagy harcokra fog következni, az emberileg kiszámíthatatlan.

Csak egyet tudunk s ez az, hogy nekünk magyaroknak, a kiküzdendő óriás harcokban elbuknunk nem szabad.

A monarchia a népek rengeteg őszent közében vesztes nem lehet. Mert egy ily veszteség nem tartományokba, hanem a monarchia létébe kerülne. Es ebben a küzdelemben nem Ausztriát, nem Ausztria hadseregét vernék meg, mint régen, hanem egyszeremind és főleg Magyarországot, Magyarország nemzeti védőképességét.

Ki nem dobban meg azon borzadalmak kép szemlélésénél, melyet Magyarország alkotna akkor, ha a közöbűn álló világközdelmekben elbuknánk? Nekünk volt már török Mohácsunk, ebből a Mohácsból azonban — bár századok keservei után — ki épültünk.

De maradna-e reményünk az új kiépülésre, egy s z l e v m o h a c s után, melyet Oroszországgal való mérkőzésünkben elbukva szerezünk?

A német hadsereg szervezése az erőfeszítés legvégéig, a szeptennatus, a hadsereg ügyének a parlamentarizmus köréből való elvonása, mind egy-egy mértékűm táját képezték a militarizmus kifejlesztésének.

Hogy Oroszország mily irányban fejlesztesse véderjét, az 1878-iki ukázott kezdve egy sereg tény bizonyítja. De maga Franciaország, a korszakosság sem menekedhetett a militarizmus bizonyos jelenségeitől. Mindent azon szempontból ítélték meg Franciaországban, mely hatással van a francia véderő kifejlesztésére.

Soha még állam oly rohamos és nagy erőfeszítéseket nem tett katonai erejének kibontására, mint éppen Franciaország.

Csak természetesen, hogy Ausztria-Magyarországnak e példát utánoznia kell. A nagy hadikészülődések szükségképp kihatnak monarchiánkra. A francia-német háború nem fejezte be Európa hadi korszakát, hanem ellenkezőleg egy új korszakot nyitott meg, a melyben Mars-isten hadi szerének erőgeje minden más hangot tud fog harsogni; a Európa népei, miutha egymás kiáltására készenlőnek.

Soha, a történelemnek egyetlen korszakában sem álltak ekkép állig felfegyverkezve egymás ellen a népek.

Mily törpék a középkornak, vagy a francia forradalomnak hadi készülődései azokhoz, melyeket jelenleg szemlélünk.

A monarchia véderejének kifejlesztése tehát, bár közös érdek, de kiválóan és tan mindenek fölött magyar érdek.

Ez érdek dominál minden más szempont fölött. Kivéve az egy alkotmányos érdeket.

militarizmus egész Európában kibontotta zászlaját.

Nem oly korszakot, a midőn egész Europa nyakig fegyverben áll.

Nem oly korszakot, midőn egész Európát csak egyetlen gondolat foglalkoztatja: a kiküzdendő harc gondolata.

Nem oly korszakot, mikor az alkotmányosság pantheonjai helyett, mindenütt épülnek a kaszárnyák és a várakosok.

Alárendeltebb, de azért a parlamentarizmus szempontjából érdekes a véderőjelesiat tárgyalása alkalmából felállított kabinetkérdés.

Ezzel szemben Apponyi Albert maga tartása szintén helytelen volt.

Alig van a parlamentarizmusnak kérdése, mely kevésbé volna végelesen megoldva, tisztázva és fixizálva, mint éppen a kabinetkérdés.

A magyar parlamentarizmus még sokkal inkább, hogysem e kérdést tisztázhatta volna. Az angol parlamentarizmus sokkal régebbi. E kérdésre nézve történelmi fejlődése tulajdonképp csak a nagy parlamenti reform, vagyis 1832 óta van ugyan, de Angliában mégis több mint félszázados parlamenti gyakorlat áll rendelkezésükre.

Es mit mutat a gyakorlat? Sőt mit mutat a magyar parlamentarizmus praxisa. Azt, hogy a kabinetkérdésnek megállapított és minden körülmények közt érvényes elemei nincsenek.

Csak egy bizonyos egészen; hogy ha valamely parlamentaris kormány, miután a kabinetkérdést fölvetette, kisebbségben marad, távoznia kell vagy a hazát feloszlattatva, a választókhoz kell fölébuznie.

Ez utóbbi ismételt megtörtént Angliában.

Megtörtént a közelmúltban Beaconsfielddel.

De nem áll az, hogy a kabinetkérdés minden esetben a parlament, vagy minden esetben a kormány irányában vettetik fel. A kabinetkérdés akárhányszor egyértelmű a pártkérdéssel.

Nem oly korszakot, mely a vas és vér kora lesz Európá történetében, s mely szomorú visszaemlékezést fogja kelteni a ozi vilázczió, szabadság és humanizmusnak!

Nemzeti aspirációinkról lemondani még a korszakban sem szabad.

De igazságtalan követelés, hogy a bár jogos nemzeti vágyak egytől-egyig, mind ezen korszakban érvényesülhessenek.

Nem a történelem szava az, amely felszólal az ellenzéki padokról, és megparancsol a négygyűlésnek. A történelem nyugodt és tárgyilagos, ment a szenvedélyek füstjétől és zsarlatoktól.

Jegyezze meg az ellenzék, hogy igazgati könnyen lehet a közvéleményt, mely hajlandó a régi gyanakvások felújítására, s hajlandó a tüzfogásra. De ez egyszeremind játék a tüzzel, mely tan ott fog égetni, a hol az illetők sem vélik. Valódi nemzeti jogokért igen is meg kell mondani ennek az országnak minden viszonyok és körülmények között.

Es imparlamentarizmussal vádolni azon oldalról, a honnét betek óta egyebet sem tesznek, mint megátamadni minden parlamentarizmust.

Uly tanokat hirdetnek, melyek kiirtanak a parlamentarizmusnak utolsó csiráját is. Azon oldalról, melynek sajtójából a legközelebbi mulban akárhányszor parlamentarist fegyver gyanánt tüntették fel az utcaztüntetéseket. Azon oldalról, melynek egy része hetek óta egyebet nem tesz, mint — bár talán öntudatlanul — alássa a magyar parlamentarizmusnak gyökereit.

Apponyi Albert gróf nem zárkozhatott el a fejtegetett szempontok elől. Epp azért kénytelen volt elismerni, hogy Tisza Kálmán kormány maradására formailag indokolható.

De mégis követelte a miniszterelnök lemondását, de oly indoklással, mely ellen szintén tiltakozni kell.

Azt fejtegette, hogy habár a kormány elnök nem vesztette el a többséget, elvesztette a tekintélyt és bizalmat.

Hogy Tisza Kálmán tekintélyének s az irányában nyilatkozó bizalomnak aláadására az ellenzék másfél évtized óta mindent elkövetett, az kétségtelen.

De a parlamenti többségnél s kétség kívül a nemzet többségénél sem ért ezéit, ez szintén bizonyos. Nem is az ellenzék bizalma az, mely Tisza Kálmán kormányt elnöknek fenntartja, hanem a parlamenti többség és a nemzet többsége.

Ha Apponyi Albert mégis Tisza lemondását követeli, ez csak azt bizonyítja, hogy bár más utakon, de ugya: azon irányban halad, melyben a parlament széles elemek elindultak, a parlamentarist elvek és a magyar parlamentarizmus nagyobb dicsőségére.

Legujabb posta.

— Az új helyet Szerbiában. Belgrádból jelentik. Az ismert robbanásához költött kombinációk cseleked, mivel rosszakaratuk holmánon alaplnak.

Azon elmékedések, melyeket különösen a magyar lapok szűtek a legutóbbi eseményeknek montenegró fejedelmével történt közléséhez, illetőleg e közlésnek barát ságos és loyális viszonzásához, itt általános visszataszítást keltezték. Szerbiában nincs egyetlen egy politikus sem, aki a fenforogó nehézségek között föl akarja idézni a dynasztikus kérdést. A mostani kormány minden államal fenn akarja tartani a barátságot és békét és egyáltalán nincs oka, hogy egy Szerbiával sok tekintetben rokon Balkán állammal szemben kivétel teygen, különösen ma, midőn Montenegró kijelentései oly loyálisak és barátságosok, hogy azokat Szerbia és az uralkodó dynastia minden barátja megelégedéssel kell, hogy fogadja.

— Boulanger perlefogadása. A „Temps” kifejti, hogy B o u l a n g e r s fűgyész vona kodott Boulanger mentelmi jogának fellegesztését kérni. A kormány még nem határozott végre: Bouohes ügyében, de bizonyos, hogy állását más személyiséppel tölthetik be. A rendőrbíróági in'ézéseknek azonban tovább folytattatnak, a nélkül, hogy prejudicálnának azon akcióknak, mely az állam biztonságára elleni mérenyvet vádjára alapján meginditható.

Táviratok.

— A képviselőházból. Budapest, apr. 1. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A képviselőház befejezte a véderőjavaslat részletes tárgyalását, elfogadván a hátralevő szakaszokat. A 72. szakasznál a ház elfogadta Kállay Zoltán módosítványát, melyhez Fejérváry is hozzájárult, hogy az ideit unjonezállításra az 1865-ben született hadkötelesek ne hívassanak be.

NAPTÁR.

Aprilis 2. Kedd. Róm káthol. naptár: Paul. Irenoz. Prot. naptár: T-odózia. Gör.-orosz naptár (március 21.) Javab az ifj. Nap két 6 óra 30 perocor, nyuzszik 6 óra 20 perocor.

April 7. Az Aradi polgári jótékony négyelet közgyűlése d. n. 8 órakor (Városháza.)

Aprilis 16. Arad megye köz.örvényhatósági bizottságának tavaszi évszorgyes közgyűlése d. e. 9 órakor.

— A „Kölcsey-Egyesület” nyilvános könyvtára. (Kölcseyutca 8. szám.) nyitva van kedden és szombaton d. u. 3-4-ig, és pénteken d. e. 11-12 óra között.

„Aradi Közlöny.”

A politika dilettánsai és a pártok exaltádó, igyekeztek a legutóbbi idők alatt felszűrre kerülni és a szabadelvű pártnak, hazón kívüli nagy közönségének és sajtójának, nagy erőmegfeszítésbe került elhárítani a magyar politikától ezt a válságot, mi a nemzeti sovinizmus részéről fenyegette.

Pártunk erejének és hazafias köteleesség-érzetének komoly tudatában, a végsőkig provokáló inzultusok ellen, nyugodtan s tekintélyének méltóságához illően védte magát és ma már a párt és az általa képviselt szabadelvűség ismét erősebb az országban mint valaha.

Az „Aradi Közlöny”, mint az uralkodó többség organuma, szerencsésnek érzi magát, hogy e mulban lévő nagy harcban a szabadelvű párt zászlóruja mellett küzd, hetett.

A diadal a párté, és mi annyiban fogadunk el részt belőle, a mennyiben lapunk közönségének bizalma van velünk most is.

Midig büszkeségünk volt egy intelligens közönséggel a pártüléség után haladni és ezt fogjuk jövőre is tenni.

E mellett minden törekvésünk oda irányul, hogy tartalmasság tekintetében és a sokoldalúság révén, olvasóink továbbra is nélkülözhetetlenek lássak az „Aradi Közlöny”-t.

Rajta leszünk, hogy a társadalmi és a politikai élet megérthetetlen naturalinak működése a legkisebb körre szorítottassék vissza és ártani ne tudjanak; végül pedig maradjon Arad város, Arad és Csanád megyék közéletének ismertetői, írva a jövőre hangján, nem tántorítottjuk el magunkat semminemű erőszakosságok által e tekintetben.

Epen ezért, felhívjuk lapunk olvasó közönségét, hogy lapunkat terjesztve sziveskedjék, az új évszorgyedre előfizetését megújítani.

Az „Aradi Közlöny” szerkesztője.

Az „ARADIKÖZLÖNY.” (M. g. len mindennap) Előfizetést feltétel. Helyben házhoz hordva: Egy évre 12 ft. — kr. 61 évre 6 — — — Negyed évre 3 — — — Egy óra 1 — — —

szabásu lovassági felderítő manőver fog felvétetni, melyekben két teljes lovas hadosztály vesz részt s melynek czéja abban fog állani, hogy gyakorlati szempontokat nyerjenek a lovassági stratégia felderítő szolgálat fogantatásában új ozsészertű normákhoz. Végeleges határozatokat e nagy felderítő manőverek részleteit illetőleg még nem hoztattak.

— Pekár Károlynak, az aradi magy. kir. Államvasuti Üzletvezetőnek megengedte a király, hogy az I. Károly, Románia király által neki adományozott román oszilagrend lovagkeresztjét elfogadhassa és viselhesse.

— Agyonrufta a ló. Nehezen van város, a hol annyi baja lenne a rendőrségnek a bérkocsisokkal, mint Aradon. Hol egy két fogatos, hol meg egy egy fogatos bérkocsi tulajdonosa van becsatlva a kapitányi hivatalban, egyszer sebeshajtsák, máskor vizagátlanúság, majd egyéb vétség miatt s daczára a sok bírságnak, büntetésnek, a bérkocsisok még sem okunak. Sőt mindegyre szaporodnak ellenuk a pacaszok a közönség köréből. Tegnap két bérkocsis vizagátlanúsága vérlázító eredményre vezetett. Lettöttek egy szegény embert a lábáról, hogy az, míg a kórházba vitték, meghalt. No, már itt vége szakad a legmegátalkodottabb türelemnek is. Elvárjuk a rendőrségtől, hogy a dologban szigorú vizagátlat inditson s a bűnöket érdemük szerint megbüntesse, mert ez az abnormalis állapot nem tarthat tovább. Elvégre is, a mi sokszok. Holmi gromba, lovak petái elé kerültek emberek szerencsétlensége felett durván rohögő fiakkerekek vizagátlanúságát, oktalanságát nem lehet elnézés nélkül hagyni, hogy aztan a közönség igya meg a levét.

A tegnapi balcsétről a következő értesítést tettük: M a r k o v i t s Jakab államvasuti kaulusz az indóház előtti téren akart menni a kocsijon, miközben egy ott rohanó bérkocsi lettötte a lábáról egy másik bérkocsi, mely az előbbi után a r o h a n t, keresztül ment rajta, úgy, hogy a szerencsétlen a lovak össze rugdosták. Különösen halántékán kapott nehez sérüléseket. Fejeméiték a földről s K r o n s t e i n Vilmos dr. első orvosi segélyben részesítette de mikor az eszméletlen állapotban lévő embert be akarták szállítani apólas végett a megyei kórházba, utközben meg halt, övegyet s hat apró gyereket hagyott maga után, kik most minden támasz, segítség nélkül vannak, kiteve a legnagyobb nyomornak.

A rendőrség megindította a vizagátlatot, de nem tudta megállapítani, hogy melyik bérkocsi a bűnös. Egyik a másikra tolja sz emberhalált okozó vizagátlanúságot, sőt vakmerően, konokul tagadnak, azt állítva, hogy ő nem látták a kocsit előtől embert. Egy oszendőrőrmester szemtanuja volt a szerencsétlenségnek, ez azt vallotta s rendőrség előtt, hogy a sztrékelvas egy fogatos bérkocsi töttötte le a boldogtalan s a másik két fogatos ment aztan keresztül rajta. B á r d y István alkutány az ügyet áttette a vizagátlóbíróshoz, hogy ott állapítsák meg, ki az igazi bűnös s ott mérjék reá a büntetést.

Különben e baleset nem áll magában. A Petőfi-utczában is történt egy szerencsétlenség, a mely hasonló esem. Csak hogy itt nem bérkocsi a hibás. S u t c e József, Meer Mór kocsisa lovat patkótűtött B o r o s kovács mülheje előtt s az alatt, míg a ló lábát tartotta, ez egy halántékron rugta, hogy eszméletlenül rogyott le az utca közvéterére. A szerencsétlen hordágyon bevitték az aradmegyei kórházba. Eleben maradásához kevés a remény.

A 25. §. megfellebbezése. A „Maros” írja: Mint értesülünk, a véderőtervény nagy port vert s át, a 25-ikét nagy veszedelem fenyegetti. Városunk (Makó) ismert két b o r o s k o v a c s m u l h e j e előtt s az alatt, míg a ló lábát tartotta, ez egy halántékron rugta, hogy eszméletlenül rogyott le az utca közvéterére. A szerencsétlen hordágyon bevitték az aradmegyei kórházba. Eleben maradásához kevés a remény.

— Apró lopások a megyében. M a k a n e j l i e pankotai határocszóttól 6 drb sertést elbajtották. A tettesek ismeretlenek. — K l o k t e r Mark butyni lakostól elloptak egy értékes téli kabátot. A tettes Fopa Alexandrot személyében kére került. — B o c s a r t Juon kislakostól 3 juhot loptak el. A tettest keresik.

— A makói hagyma és a tüntetések. M a k o r o l i írják a következő mulat ságos történetet: ifj. Marosi Istvánra nagy gány rossz időben jött a tüntetés, meg a kuscmaszerezés. — a h o v é g e f o l é. Levelet írt hát apjának Budapestről, melyben hazafias eszméket pengtet, végre egy összegecskét kér — kuscmára. Az öreg így válaszolt:

Kedves Pista fiam! Nem a legjobb szívvél olvastam hőstetteidről. Sokkal jobban szeretném, ha tanulna, minthogy tün tetes. Az olyan diákgyerekekre, mint te vagy, jobban teszi, ha tanul, mintha a haza iránti elkesztültségének bizonyítványát detek tivbotokkal iratja a határa. Azt írod, hogy „Nagy dolgok történekek,” hogy „rothad

valami Dániában. Ezt jól sejtéd fiam. Csakugyan rohad valami: csak hogy nem Dániában, hanem az én padlásomon. Az a rohadó valami pedig nem egyéb, mint a sok szép hágyma, melybe enyveteg öszepert vertem az őszba s most majd ingyen kéri. Ha bebizonyítod, hogy ennek is Tiszá-e az oka, akkor küldök neked kuosmára pénzt. Különben pedig a kalap is elég tisztességes takaró a te tudományaidnak tárházára. A hazafiság pedig butymalmok kucma nélküli hazafiság. Nehogy mármint a kucma miatt valami adosságba verd magad, mert bizony mondom neked, hogy akár milyen tágra szabodtál is, szűk lesz az neked, ha elömbre kerül. Mert kedves fiam, holmi 25. § jó lehet arra, hogy ti végig zajongjatok az utcákon és a könyvtér öka datolja asztal alá vágjátok, de ezer olyan paragrafus sem keseríti ugy el az embert, mint az őszba hágyma, melynek a fele megrohad, s a másik feléért a vételár harmadát kiálalja. Azért hát . . . No de nem írok többet. Ha te megérezted a szagot Brdapesten, hát azt is kitalálod, amit le nem írtam. Szervusz szerető apád:

ld. M a r o s i s t v á n.
— Az Arad árvaház-alap javára f. é. márczius hóban persely-gyűjtésben megfolyt 24 frt 38 kr, egy hívmadrész jutalék a gyűjtésben 8 frt 12 kr. tiszta bevétel 16 frt 26 kr. Arad, 1889. április hó 1-én. K n e f f e l Károly, biz. pénztárnok.

— Szemcsézett csaló-szövetkezet kerített közre tegnap az aradi csendőrség. A banda rajpai S g r e c z a Nikolaj, S t o f Jozsi, B a r n o c s István és J o s z t a Dimitru pauli lakosok, kik hónapok óta fizik büntetést, mesterségüket Arad s a szomszédos megyék területén, betovna, megcsalva miúdenkik, a kivel érinkeztek. Pópa Jun butyini gazdát is be akarták csapni s akkor antik ki turpisságok egész sorozata. A nemes banda Pópától vett két szep ökröt 400 frtéért, de csak 25 frtot fizettek ki neki, azt mondvá, hogy hát Paulison van nekik hajók, földjük azt majd eladják s aztán majd kiüzetik a többi tartozást is. Pópa látszólag beleegyezett az alkuba, de utána nézett közelebből a dolognak s akkor látta, hogy a banda tagjainak se házuk se földjük sem Paulison, sem másutt. Rög tön megtekte a feljelentést s a család kézre kerültek. Kiderült akkor, hogy a jó firmák Aradon s a közeli vidéken addig is hat ilyen csalást vittek végbe. Novemberben Kovasinczon négy ökröt vettek meg hasonló módon s a büntetést kikérítették. Miközben Krasos-Szőrnyegében is. A családok letartóztaták s átadták a bíróságnak.

— A májusi előleptések a honvédségnél az idén nem lesznek oly terjedelmiek, mint sokan várják. E kedvezőtlen körülmény, mely általában lehangolón fog hatni a tisztikarra mint a „Katonai Lapok” írja, a véderő törvényjavaslat hosszúra nyúlt tárgyalásának a kifolyása, s ami azt vonta maga után, hogy a honvédelmi törvényjavaslat csak husvét után kerülhet a képviselőházban tárgyalásra alá.

— A Maros Arad alatt tegnap már a p a d á s n a k indult. Reggel 8 órakor a 0 felélt 130 méterem volt s vízszin déli 12 órára pedig lecsendesedett 128 méterre.

— Aradmegye állandó választmányának tegnapi ülése az egész nap folyamán tartott, a miből következtetni lehet, hogy az ideitavaszi évnegyedes közgyűlés nem fog si máln lefolyni. Az állandó választmány még két ízben tart ülést a közgyűlés ügydara bok előkészítő tárgyalása végett.

— Hymen. Nagylakon 3-án M i k e Anna kisasszonyt, néh. Mike József győztesz kedves és művelt leányát eljegyezte B a l z a m Viktor m. kir. honvédszázados és a Ludovika tanára — M i k e József nagylaki győztesz Szemlakon tartotta eljegyzését R i t t e r Emília kisasszonnyal, Ritter Károly nyug. urad. igazgató leányával.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara által, kereskedelmi és iparkutatási célok előmozdítására felvett öszegből, a Csanád megye területén létes. alsófokú kereskedelmi és iparskólakba járó szorgalmes tanoncok jutalmazására, vagy a szegény tanulóknak taniszterekkel való ellátására 44 frt 50 kr. kildetett be a megye alapánijához kizsáljából; az adományozott öszeg aranylag felosztva. Makó város polgármestere és a főszozabirákhoz a már említett czélból kikildetett.

— A makói deputáció, a mely több ügyben nyújtott be kérvényt egyes miniszterekhez és a képviselőházhoz s állott M a j o r polgármester, B a n f f y György és B o r o s Sámuel városi képviselőkhöz, kikhez S z e l A k o s és J u s t h Gyula örsz. képviselők nap. ykzéséggel osat lakoztak, márczius hó 26-án az országház helyiségében fogadtatták T i s z a, B a r o s s e S z e c h e n y i gr. miniszterek által. A mezőhegyesi elővics csatarna ügyre nézve az illető miniszter az állam érdkeit szembe állítva a város érdekeivel, nem biztatón nyilatkozott. A békésmegyei kataszteri munkálatok sürgetése, az árterti költségek méltányos kirovása és a Tiszá völgly ár védelméről szóló törvényjavaslat egyes szakaszának módosítása iránti kérelemre Tiszá és Baross miniszterek kedvező választ adtak s a jogos kérelmek figyelembe vételét megígérték.

— A Szászrész Most már jelenthetjük, hogy a felső csatarna kis mértékben kiépítése tényleg befejeztetett, a víz folyik benne, s a csatarna már az idén megfelelő hivatásának A társulat mérnökei jelenleg az oldalcsatornák tervezésével foglalkoznak s e czélból H e n n e és K a r d o s mérnökök Kis-Iratos és Torna vidéken lejtmezőnek. Amint itt a feltételek elkészülnek, a mérnöki kar valamennyi tagja Makóra vonul, s teljes erővel megkezdik

az alsó csatarna részletterveinek kidolgozását, melynek elkészülte 4-5 hét multává várható. E végből a mérnöki hivatal Makón már most a laudódn felállítatik, s ehhez később még az ártérfejlesztési hivatal fog járulni, mely junius hóban kezd meg működni.

— Mulatságok is történetnek volt szinbelve tegnap egy aradi bormérés. A korántsem elsőrangú korszakban egy feltűnően osinos fiatal ember mulatott az éjjel és jókedvűen etette ittatta a jelen volt vendégeket, kik többnyire a munkás osztályhoz tartoztak. Mig ez a korszakba történt, addig egy fiatal ember még-lödre volt. Csre, hogy valaki elvitte ruháját és helyette női ruhát tett le a székre. Hiába kiáltozott, hiába lármázott, a család nem jött be hozzá, hogy megadja a felvilágosításokat. Végre megunt a szitkozódást és felöltötte a női ruhát, átment az állásadójához. Ez eleinte nem tudta mire vélni a dolgot, hogy lakója bört idejen osinát egy farsangi tréfát, de mikor elpanaszolta neki a ruhálópatát, a női ruhákban ráismert a szobalacius ruhákra, ki este eltávozt el hazulról és reggel nem tért vissza. — Időszámban a rendőrség értesült ama bizonyos feltűnően szép fiatal ember pazar költségeiről és kérdőre vonta; kicsoda ő és honnan van annyi pénze? A csinos fiatal ember elintá hímizott-hímizott, de mikor be akarták kisélni a bapitányi elé, pirulva vallotta be, hogy ő tulajdonképen nem férfi, hanem nő és szobalacius M. urnál, a ruhát pedig a szobalaciusl kérte kölcsön. Tette pedig azt azért, hogy egyszer jól mulathasson. Az áll-fiatal embert erre M. ur lakására vezették, igazolja állításának valóságát. Ott azután sok könnyörgés és sírás-rívás után megadta neki a kért bocsánatot, s a szobaur visszakapta ruháját.

— Az arad-mezőhegyesi elővicscsatarna építésén nemesak Arad alatt, hanem Mezőhegyes környékén is nagy vehemenciával dolgoznak Hatalmas földszékek jelzik a munkát, a mit rövid napok alatt az ember tömeg vezetett. A munkások jellege, legalább a viseletben, internacionális. Van ott osznádi, magyar-komlói és felvidéki tót, erdélyi helyekből leszorult oláhtalcskások raja megy egyenes vonalban, a kubikosok csoportja nevet nehéz munkája mellett. Szóval az egész egy mozgalmas kép, mely hivattott esett mellett nem is lenne olyan utolsó képthéma.

— Az egyik aradi vértanu unokaöccsének, A n l i c h Emil lovag cs. és kir. lovaskapitányának temetése Alberti-Irsán szombaton délután nagy katonai díszrel s a község és környék lakosságának rendkívüli részvétele mellett ment végbe. A koporsót szobhnél szebb koszorúk borították. A gyászszertartást V á g b e l y i plébános vezette meg a hatáttal; de legmeghatóbb volt a melyen sujtott öszegyet látni négy árvájával, kik iránt különben a család nagy számu tisztelőinek őszinte részvétele közelről és távolról számos nyilatkozatban nyert ki fejezést. Megjelent a temetésen a gyászoló rokonokon és nagyszámu előkelő-égen kívül egy egy század közhatalmesegebbel és honvéd-husár díszben, a kik a temetésben a nyílt sir felett dísz-sortúzzel adóztak az elhunyt hadi emlékének. A gyászszertartás végeztével a résztvevő közönség meghatótan oszlott szét.

— Április 1. Tegnap volt a tréfák, hóhóságok hagyományos napja. Sorra jártak a felültetések, mókázások, melyekből ez a nap az ünepük. Nem lehet elmondani, hányféle alakban nyilatkozik ilyenkor az egy másat beengratul akarók szellemes és szellemtelen, lelemenyés és ügyetlen hozozelődési vágya. Annyi bizonyos, hogy ebben az esztendőben még nem esengett anyi kacaj, amennyi tegnap hallatszott, jobbára azok ajkáról, akik legjobban igyekeztek hogy még ne fogják őket.

— Asztalosok gyűlése. Az aradi asztalossegédek betegsegélyző és temetkezési egyesületének választmánya a hó 7-én (vasárnap) délután 3 órakor az iparosház tanács termében ülést tart, mely alkalommal új tagok vétnek fel. — Az ülésre az egy leti tagok, valamint az érdeklődő asztalossegédek tisztelettel meghivatnak. — F a r a g ó Lajos alelnök.

— Statisztika a betegeskről. Kimutatása az aradmegyei kórház betegforgalmának 1889 márczius hónapban. Kórházi beteg maradt a mult hóról 119 fr, 79 nő, e hóban felvétetett ápolásra 124 fr, 57. Öszesen ápolattott 242 fr, 136 nő; ezek közül elbocsájtattott gyógyulva 121 fr, 49 nő, ja vulva 16 fr, 12 nő; gyógyulatlan 1 nő, meg halt 16 fr, 1 nő; öszes foglalkozás 153 fr, 63 nő. maradt ápolás alatt 89 fr, 73 nő, öszesen 162, ápolási napok száma 6128.

— Tűzek a megyében. Aradmegye területén legutóbb Monyoró, Simánd és Gura bonoz közösegekben fordultak elő tűzesetek. Monyoró D á n i e l Gergely kárára égett le két boglya szna. A tűz gyújtogatásból eredt, Simándon K o l o s s i Péter kárára égett le egy istálló s egy melléképület 400 frt értékben. Az épületek biztosítva voltak. Gurahonizon Deutosh Zeiga lakháza égett le. A tűz által okozott kár 850 frt. Mint a vizsgálatból kiderült, e két helyen gyujto gatasból eredt a tűz.

— Milyen lesz az idő? A légnyomás ingadozása egész Európa felett a mult hét ten megint igen tetemes volt, a hét vége felé azoiban az északnyugati részen levő légnyomás terjedni kezdett a más égjajak felé is, a miből azt lehet következtetni, hogy a n a p o k b a n a s i d ő k i f o g d e r ű l i s m e l e g e b b l e s z á z i d ő j á r á s.

— Árverés a kaszinóban. Az aradi kaszinóegylet helyiségében a hó 6-án délután több asztal és egy nagy ételmi szekrényt árverés után eladtak.

HAZÁNK ÉS A FŐVÁROS.

— Az udvar lthton. Az udvar Budapestről leendő elutasításának ideje még eddigelő nincs megállapítva. Az ideérkezések körül belüli április 10-11-éig preliminálták az ott tartózkodást, ez előtt egy héttel azonban, mivel a királyaszonny makos lábbaa hir telen megújult, Mária Valériával rögtön el akart utazni Wiesbadenbe O Felsőge, a király elkísérte volna őket Bécsig, s onnan

pár napra Münchenbe volt utazandó. Akkor — a mult szombaton — készen is volt az egész udvar az elutazásra, az utolsó pillanában azonban Wiederhofer udvari orvos távirati uton jelentette, hogy Wiesbadenben hörghurut-ösetek lépték fel. Ekkor aztán az udvar hirtelen regval toztatta tervét és elhatározta, hogy a fővárosban marad. O Felsőge a király páruapra mégis felrándul Bécsbe és ostörtökön reggel ér ide vissza. Az egész udvar elutasítására nézve pedig ismét a legelső megállapodás jut valóságintélg érvényre, az t. i., hogy április 11-én, vagy 12 én hagyja el a királyi család Budapestet. A király aszonny és Mária Valéria Ischibe utaznak. O Felsőge a király pedig Bécsben marad, a honnan a z o n b e n n e m s o k á r a i s m e t b i v i a s z a j n u, e g y e d ű l, B u d a p e s t r e. Ez a megállapodás különben nem végleges, és minden pillanában változtatást szenvedhet úgy az udvar innen leendő elutasítására mint a király visszaérkezére nézve. — A királyi család napiprogramja alig változik valamikézt néha-néha. Így vasárnap is, mint a mióta az udvar itt tartózkodik, rendszeren minden ünepnapon, reggel 8 órakor Maszlaghy Ferencz udv. prépost öszöndes misét mondott a rárpalota Szent-Zsigmond-kápolnájában, a hol erze megjelent a király ő felsége is. Délelőtt fél 10 órakor pedig Robicek Ferencz dr. káplán misézett s a királyi oratorumban jelen volt Erzsébetkirályné, Mária Valéria főhercegné és völegénye Ferencz Saluator főherceg. A kápolnában délelőtt tizenegy órakor volt az ünnepi közösisztentiszelet, melyen Nemes Antal dr. hittanár celebrált. — Ferencz Saluator főherceg szombat este 9 órakor jött meg Bécsből Budapestre.

— Bánffy György báró Bécsből sür gonyzik vasárnapról, hogy ott B a n f f y György báró országgyűlési képviselő, arisz tokraziánk egyik általános ismert rokon szentes ifju feaga, a Saacher szállóiban hosszas szövedés után meghalt. Az elhunyt báró vezér volt az erdélyi főrangú ifjuság nak a kedvence s a budapesti előkelő társaságnak Ezenkívül pedig mint zenészard nek az egész országban ismert volt a neve s mehány népdala, mint pl. a „Kék nefelejts” ezimű utat talált a öszönges minden rétegebe. A legfelreesebb vidékeken is dalolják ezeket a népdalokat, melyek mély köl jői lélekről és nem közönséges tehetségéről tesznek tanúságot. A részvét az oly korán elhunyt „magnás iránt bizonyára mély és nagy lesz az országban. Bánffy György báró 1853-ban született, mint néhai Bánffy Albert báró, a leggazdagabb erdélyi magnás sok egyikének fia. Gazdasággal foglalkozott, e mellett gyermekkorától királói elő szerettel viseltetett a zene iránt. Népdalok on kívül írt két operettet is, melyek elseje a „Gólyakirály” (szövegét Kemény Endre báró írta) Kolozsvárott került először színre, míg a másodikat, „A fekete hajót” a nép színházban adták elő. Ez utóbbi a szöveg miatt csakhamar le kellett vonni a műsor től Megpróbálkozott a dráma terén is s egy kis egyfelvonásos vígjátékát a „Krisztófer 13. sz.” ezimű tiszteességes sikerral adták elő a nemzeti színházban. Mint sports man is az első közt foglalt helyet, ver senyolvaiknál hó hire volt s velők a budapesti és kolozsvári versenyeken több díjat nyert. A parlamentnek 1881. óta tagja s a mérsékelt ellenzék kötelékébe tartozott. Legutóbb a szilágymegyei szilágyosmlyői körletet képviselte. A fiatal magnás az utóbbi években kinos gyogyithatlan beteg ségben, torokrákban szenvedett, mely a leg híresebb bécsi tanárok által végzett mltét daosára mind közelebb vitte a katasztró fához.

— Róvid hírek. T a p i n t a t l a n k a n d i á l á s a z o k a, hogy a vörös vári rózsaleányünnepe elmarad; azt írják onnan, hogy volt a pályázó hajadonok közt három is olyan, a ki józ tud magyarul. — N a g y s z o m b a t b a n a g a d á k és iparosok hitelszövetkezetének egyik tiszt viselője, Emmer László, kit felfüggesztettek állásától hétézter, ráltott Chemex Gyula felevezetőre, de nem sebezte meg; aztán magára lött, de csak könnyebb sérült éjtett magán a kórházba vitték; lette okát még nem tudják biztosan. — A r á k o s p a l o t a i s e g é d j e g y z ó, Cseh József, a ki kilencz év óta tetemes sik kasztásokat követett el s a felfedezéstől való féltelmében a mult héten megmérgezte magát, meghalt s halalos ugyan bevallotta aikkasztásait.

Színház.

— Április 1. — A „Csók”, Dózi költő ezépegek ben gazdag vígjátéka szolgált G. C s i l l a g Teréz első vendégjátékául. A közönség már belépésekor rokonszenves tapsal fogadta, mindjárt a bevezető kis jelenés után kétszer hívta a függöny elé. Kedves megjelenése, hangjának kellemes öszöngése kiejtésének, tisztasága, mozdulatának bája, játékának kifejező élnékege hamar meghódította a közönséget; s bár Maritta szerepe a „Csók”-ban nem nagy, mégis rendkívüli élvezetet nyújtott, mert minden apróságot érvényre emelt, s ha nem beszélt is, játszott. Minden felvonás után háromszor tapsolták ki, többször nyílt színen is, de legintésivebb volt a taps a második felv. jásában, mikor a Csók-vevást a sze rem érsékiségével interpretálta, melyben ő utólrhetlen. Perozekig szögött a taps, s ez a

taps garancia arra, hogy Csillag Teréz te vábbi fellépéseire is nagy lesz a közönség. még nagyobb a mainál, bár ma sem lehet panaszunk, mert arra való tekintettel, hogy Csillag Teréz először játszott Aradon, a ház igen szépen meglott. Az előadás általa ban véve öszegző volt, s a második felvonásban K a z a l i c s k y n a k is jutott a tapsból szép szavalsáért, nyílt színen. A „Csók” után ráadá sui kaptuk Benedek pompás magánjelenetét a „B o l d o g l a l a z a s s z o n y ”-t, melyben a vendögművészönu művészetének teljességével gyönyörködöttett benntünk. Holnap, kedden este a „Tücsök”-ben lép fel, mely legjobb szerepeinek egyike. A ki nem megy a színházba, nagyot mulaszt, mert valódi műélvezettől fosztja meg magát.

— Músor. Ma, kedden, ápril 2-án G. C s i l l a g T e r é z ú r n ö, a budapesti nemzeti színház kitűnő művésznőjének második felléptelü adatik „T ü c s ö k” élet kép, melynek czímzserében a vendögművészönu utólrhetlen természetes báj és ked vességet fejt ki.

KOZGAZDASÁG.

— Ujabb fekbér kedvezmények a fumei állomáson. A hazai gabona- és lisztikivitel támogatására Fiumében felsorolt további fekbér kedvezmény engedélyeztetett és pedig folyó évi április hó 1-től kezdve visszazavonásig a Fiuméba érkezett tengeri kivitelre rendelt és vasut, vagy vasuti kezelésben levő raktárakba betárolt gabona és liszt küldemé nyek a 21 napi fekbérmentes idő letelte utánú első héten kioskint és megkezdett heten két 1 frtnyi mérsékelt fekbér illetékben részestülnek. Ezen időn túl ily küldemények után megkezdett napokent és 100 kgrként 05 krnyi fekbér számíttatik fel. Budapest, 1889. márczius 30. az igazgatóság.

Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi ki mutása 1889. évi márczius haváról. Betételek. Alladék mult hó végén . . . frt 290061.74 Betételek e hóban . . . frt 178320.79 Összesen frt 3078972.53 Visszaftetések e hóban . . . frt 193228.01 Alladék e hó végén . . . frt 2885744.52

Lezámitolás. Váltótárcza-álladék mult hó végén 1278166.54 Lezámitolt váltók e hóban frt 438312.83 Összesen frt 1716470.37 Bejárt váltók e hóban . . . frt 496102.88 Váltótárcza-álladék elővégén frt 1220375.54 Előlegesezek kézi zálogokra. Alladék a mult hó végén . . . frt 139822.45 előlegzetett e hóban . . . frt 122416.12 Összesen: frt 262238.57 bejárt előlegek e hóban . . . frt 224617.32 Alladék e hó végén . . . frt 1057621.25

Jelzálogos kölcsönök. Alladék mult hó végén . . . frt 785326.16 előlegzetett e hóban . . . frt 1700.— Összesen: frt 737026.16 törlesztett e hóban . . . frt 13678.— Alladék e hó végén . . . frt 728848.16

Pénztárforgalom. Alladék mult hó végén . . . frt 27854.21 bevételek e hóban . . . frt 962201.07 Összesen: frt 989855.28 kiadások e hóban . . . frt 940310.26 Pénztári álladék e hó végén frt 49545.02 Arad, 1889. April hó 1.

Az igazgatóság. Forgalmi kimutatása az aradi első teka rékpénztárnak 1889. márczius hóra. Betételek. Alladék mult hóban frt 4179432.66 Betételek e hóban . . . frt 342063.36 Összesen: 4521496.06 Visszaftetett betételek e hóban frt 311468.32 Alladék e hó végén frt . . . 4210027.69

Lezámitolás. Tárcaállomány mult hóban frt 914259.11 Lezámitoltatott e hóban . . . frt 222866.72 Összesen: 1137125.83 Bejárt e hóban . . . frt 259619.44 Bárazaálladék e hó végén frt 877506.39 Előlegesez és érték papirokra Raktárállomány mult hóban . . . frt 149682.— előlegzetett e hóban . . . frt 36272.— Összesen: 174954.— Beváltott e hóban . . . frt 37833.— Raktárálladék e hó végén . . . frt 147601 előlegesez és zálogházi tárgyakra Raktárállomány mult hóban frt . . . 88312.— előlegzetett e hóban . . . frt 19411.— Összesen: 107723.— Beváltott e hóban . . . frt 20196.— Raktárálladék e hó végén . . . frt 87527.—

Jelzálogos kölcsönök. Alladék mult hóban . . . frt 2073380.— Új kölcsönök e hóban . . . frt 16000.— Összesen: 2089380.— Törlesztett e hóban . . . frt 25200.— Alladék e hó végén . . . frt 2064180.— Pénztárforgalom. Pénztárkészlet mult hóban . . . frt 36130.67 Bevételek e hóban . . . frt 822162.91 Összesen: 858293.58 Kiadások e hóban . . . frt 730218.44 Pénztármaradvány e hó végén frt 128075.14 Arad, 1889. márczius hó 31. Az igazgatóság. Az aradi ipar és népbank forgalmi kimutatása 1889. évi márcz. hóra. Takarékpénztári betételek: Betét maradv. mult hó végéről frt 717469.11 Folyó hóhapi betét . . . frt 128933.28 Összesen: frt 846401.59

Visszaftetett yóhóban frt 07000.— Betét maradv. f. hó végével frt 789401.59 Váltótárcza: Alladék mult hó végével . . . frt 17136.350 Lezámitoltatott f. hóban . . . frt 181663.06 Összesen: frt 352969.41 Beváltott és forgattatott . . . frt 93159.09 Maradv. tárcza-állad. f. hó végével frt 259810.92

Aradi hitel-egylet: Alladék mult hó végével . . . frt 169205.39 F. hóban adott kölcsönök . . . frt 4650.— Összesen: frt 173755.39 Törlesztett f. hóban . . . frt 3409.— Álladék f. hó végével . . . frt 170346.39

Előlegek nyerstermények és értékpapirokra. Alladék m. hó végével . . . frt 122318.14 Folyó hóban új előleg adottat frt 32987.28 Előleg öszesen: frt 155305.75 Ebből visszafiztetett f. hóban frt 25802.96 Álladék f. hó végével . . . frt 129412.41

Jelzálog kölcsönök: Alladék mult hó végével . . . frt 165416.14 Új előleg folyó hóban . . . frt. 1700.— Folyó számlákban előleg öszs. frt. 167116.14 Visszaftetett folyó hóban frt. 3320.— Alladék folyó hó végével . . . frt. 163796.14

Zálogház-kölcsönök: Alladék mult hó végével . . . frt. 68271.50 Folyó hóban adott kölcsönök frt. 6373.50 Összesen: frt. 74645.— Folyó hóban kiváltott . . . frt 7737.— Alladék f. hó végével . . . frt 66908.—

Pénztár: Maradvány mult hó végével . . . frt 25596.43 Bevétel folyó hóban . . . frt 516389.07 Bevétel öszesen . . . frt 541986.50 Kiadás folyóhóban . . . frt 524268.90 Pénztár maradvány f. hó végével frt 17726.60 Arad, 1889. márcz. 31. Az igazgatóság.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Szesz-üzlet. — (Április 1.) (B.) Szesz. Készárú nagyban 50.50—75, kicsinyben 51.52—, hordó nélkül pr. 100 Lⁿ, 35 frt fogyasztási adóval.

— Budapesti gabnattársda. — (Április 1.) Jó kínalat és vételkedv. Forga 30000 mm. Hötiszállítás 64000 mm. Ösi busza 7.35—36. Tavasz busza 7.04—05. Tavasz tengeri 4.80—82. Tavasz zab 5.35—36.

Hivatalos Árlolyam

a budapesti áru- és érték társadén 1889. évi április hó 1-én. Magyar aranyáradék 4. sz. 100.— magyar papíráradék 5. 94.80 magyar vasuti kölcsön 146.50 magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib. . . . 99.50 magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib. . . . 190.— magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib. . . . 114.50 magyar földterhermentési kötvény 104.75 magyar földterhermentési kötv. aradák 104.75 Temes-bánati földterhermentési kötvény . . . 104.75 Temes-bánati földterhermentési kötv. zár. . . . 104.77 Erdélyi földterhermentési kötvény 104.75 Horvát-szlavon földterhermentési ptezőkötv. . . 104.— Magyar szőlődecsamaválási kötvény 90.75 Magyar nyeremény-sorozatgy-kölcsön 142.50 Tiszaszállívosági és szegedi sorozog 139.50 Osztrák járadék papírban 88.80 Osztrák járadék aranyban 111.50 1860-iki osztrák államsorozatgy 142.50 Osztrák-magyar bankrészevény 890.— Magyar hitelbankrészevény 802.50 Osztrák bitolintársaság kötvény 193.— Cs. és ki. arany 6.66 20 frankos arany (Napoleon'or) 9.57 Német birodalmi márk. 89.15 London 121.25 20 márkásarany 11.82

G. Csillag Teréz úrnök, a budapesti nemzeti színház művésznőjének második fellépte.

Aradvárosi színház. Folyó szám 181. 6. kiabélet 2. sz.

Ma, kedden ápril 2-án adatik: A T Ü C S Ö K. Színmű 5 felvonásban.

SZEMÉLYEK: Baraband apó — — — — — Bács Barabandné — — — — — Bressnainé Landry) — — — — — Mátyásos Didier) — — — — — Szászdy Fadóto — — — — — Bacsány Fanchon, unokája — — — — — G. CSILLAG, T.

Kezdet 7-ór, vége 10 órakor. Holnap április 1-én adatik: A hol wratkosnak Vígjáték 3 felvonásban. Felelős szerkesztő: HUNDY ÁRPAD

BUDAPESTI TŐZSDE.

Március 31-én.

	Ár	Ár
M. kir. arany. adóment. 4g	101 60	101 90
" papíradék adóment. 5g	94 25	94 55
M. vasúti köl. 120 frt o. é. (300 fo.) 5g	145 25	146
M. v. köl. 120 frt egyes dbban	145 25	146
M. 1869. kel. v. 4. kötv. (els.) adóment. 5g	99 50	100
M. 1873. kel. ár. v. szb. (els.) adóment. 5g	119	120
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5g	115	115 50
M. kir. nyeresémi-kölesén 100 frt	188 50	139 50
50 frt drbja	188 50	139 50
Tiszai és szegedi kölesén 4g	126 50	127 50
M. k. földm. kötvények 5g	104 75	105 25
1867. má. rad. 5g	104 75	105
M. k. földm. kötvények temesi 5g	104 75	105
1867. má. rad. 5g	104 50	105 50
M. k. földm. kötvények horvát-h. orsz. 5g	104	105
M. k. földm. kötvények erdélyi 5g	104 50	105
erdélyi jelz. urb. vk. (100 frt 5g)	98 50	99 50
Szállodás-mavált. kötv. (100 frt) 5g	99	100 50
Pest var. kölesén 1870. évből 6g	159 75	107
1871. évből 6g	107	109
Budapest főr. 1880. kölesén 6g	100	100 25
Budapesti bankgyes. részvényt.	100	100 50
Magy. ált. hitelbank	281	281 50
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.	99 25	99 50
Magy. lez. s. pénzváltóbank		

	Pénz	Ár
Magy. orsz. bank részvény-társaság		
Osztrák hitelintézet	311	311 20
Osztr.-magyar bank	880	885
I. magyar iparbank	153	155 60
Pesti magy. keresk. bank	712	715
Bécsi bizt. társulat	168	17
Bécsi élet- s. jár. bizt. társ.	215	
Első magy. általános bizt. társ.	9140	8150
Foncieri pesti bizt. társ.	66 50	67
Magyar-francia bizt. társ.		160
Pannonia vassz. társ.	945	955
Concordia malom	528	531
Első budapesti malom	1045	1050
Erzébet malom	242	244
Hengermalom	595	600
Lulza malom	252	255
Molnárak és sütők malom	353	354
Pannonia malom	755	760
Viktoria malom	130	132
"Adria" m. tengeri hajó		
Alföld-fiumei vasút 5g	175 50	176 50
Bátaszék domb-zakány vasút		
Déli vasút 5g		
Eszaki-keleti vasút 5g	154 50	155 50
Erdélyi vasút 5g	194 50	195 50
Győr-sopron-ebenfurti vasút		
Kassa-oderbergi vasút	142	143
Magyar galiziai vasút	160 50	161 60
M. ny. v. (sz.-győr-grác) vasút	157 60	158
Osztrák államvasút 5g	232 50	233
Pécsi-larcai vasút 5g	188	189
Tisza vidéki vasút 5g	246	248
Osztr. dunagőzhajózási társ.		

	Pénz	Ár
Pesti közuti vaspálya	403	405
Pesti közuti vasp. élvezet-jegyek	110	215
Budapesti III. ker. takarékp.	108	110
Országos központi	452	457
Pesti hazai első	7325	7525
Egyesült Budapest fővárosi takp.	452	455
Magyar ált. takarékp. részvény	88	89
Alagut	145	147
Általános waggon köles. társaság	69	72
"Franklin"-társulat	198	200
Ganz és társa vasón, és gépgyár	826	830
Geschwind-féle szeszgyár	330	332
Gyapjum. és biz. I. magyar	246	250
Keresk. épülete	675	
Könyvnyomda "Athenaeum"	444	448
Pesti	1070	1100
Közszén és téglagy. (Drasche)	221	222
Nemzetközi waggon kölesés-részvény-társaság	59	60
Pesti építő-társaság		
Rimamurány-salgótarj. vasútvira	100	101
Salgótarjáni közszén	171	172
Schlick-féle vasó, és gépgyár	152	154
Schlick-féle vasó, és gépgy. II. kib		
Sertéshizlalo	810	820
Székelyvárosi	270	274
Székelyvárosi		
Spodium- és onotitgyár	110	120
Szálloda-részvény-társaság	104	106
Tégla- és mészetgy. ujlaki	149	150
Türk dohányrészvény		
Gőz téglagyár köbányai	25	255
M. jelz.-bank ny. kölesökötv. 4. sz	201	105 50

	Pénz	Ár
M. földhitelint. papírrétek 5g	102	102 50
" " " " " 4g	100	101 25
" " " " " 4g	96 75	97
" " " " " 5g	125	127
" " " " " 5g	103	104
" " " " " 5g	101 50	102 50
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5g	102	102 50
Osztr.-magyar bank o. é. 5g	101 90	102
" " " " " 4g	99 60	100
" " " " " 4g	99 60	100
" " " " " 4g	103	103
" " " " " 5g	101	101
" " " " " 5g	101 25	101 75
Albina tak. és hitelint. 6g	101	102

	Pénz	Ár
Budapesti lánchíd	104	105 50
Loyd- és tőzsde-épület	99 50	
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt-egylet		
Osztrák vörös-kereszt-egylet	17 50	13

	Pénz	Ár
Cs.-kir. arany (vert)	5 63	5 6
Cs.-kir. arany (kör)	5 56	5
Osztrák magyar 8 frtos arany	9 52	9 50
20 frankos arany	9 52	9 50
Osztrák és magyar ezüst		
Német. birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	59 10	59 25
Ném.bank. 100 ném. bir. márkáért	59 15	59 54
Amsterdam 100 hollaadi frt	100	102 20
Paris 100 frankért	47 70	50 56
Svájci pénzügy. 100 frankért	47 60	50 20
London 10 font sterlingért	120 80	125 10

M. kir. államvasutak. 97121 D.II.

Pályázati hirdetmény.

A m. k. államvasutak alulírt igazgatósága nyilvános pályázatot hirdet

15 drb. fékes fedett marhaszállító kocsi,
75 drb. fék nélküli kovacsolt vas kerekkel bíró fedett marhaszállító kocsi, és
10 drb. kézi és Westinghouse fékkel, gőzfűtési és gázvilágítási berendezéssel ellátott közép folyosós III. oszt. személykocsi szállítására.

Az ajánlattevére és a fentírt leírású járművek szállítására érvényes feltételek, valamint a járművek vészlatra az 1889. évi március hó 20-ától fogva az ajánlati tárgyalás napjaitól naponta déli 12-2 óra közt az igazgatóság gépészeti szakosztályának DII-u ügyosztályánál [Andrássy-ut 75. emelet] megtekinthetők s ezen segédadatok a meddig a késs let tart 5 frt 50 krrért az ajánlatot tenni szándékozóknak át is engedtetnek.

Az ajánlatok, melyek tetszés szerint vagy az összes fentírt leírású járművekre, vagy csak azok egyes nemreire vonatkoznak, bepecsételve és 50 kr. magy. helyeggel, valamint "Ajánlat 97121/88" szimbólummal ellátva legkésőbb az 1889. évi április hó 15-én déli 12 óráig D. gépészeti szakosztályunk rodájában [Andrássy-ut 75. I emelet] lesznek benyújtandók.

Az ajánlatokhoz oly értelmű nyilatkozat gátolandó, hogy az ajánlattevő a szállítandó járművek szerkesztéséről, minőségéről és előállítás módjáról, valamint a szállítási feltételekről teljes tudomást szerzett, az ajánlattevő kötelezőnek fogadja a azon esetben, ha a járművek szállítása 6 réa ruházatnak, kötelezi magát azokat pontosan a rajzok és feltételek szerint előkészíteni. A járművek vam és bérmentesen a m. kir. államvasutak Budapest-józsefvárosi állomásra szállítandók és az árak ennek tekintetbe vételével lesznek az ajánlatban kiteendők.

A fentírt leírású járművek leszállításának végfeladatai az azok szállítására vonatkozó szerződésnek a közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter ur 6 nagyméltósága által történt jóváhagyása napjától számítandó 4 (négy) hónap határozatát meg, s a szállító köteles leendő ezen szállítási határidőnek meg nem tartása esetén minden egyes nap és minden egyes kocsi után 5 frtnyi bírságot fizetni.

A m. k. államvasutak igazgatósága fentírt járműveket azon jogot, hogy tekintet nélkül a felajánlott árakra a járművek szállítását akárkire és akarmily számban bízassa, vagy hogy a szállítás átadását egészen el is tekintsen.

Bánatpénz fejében az ajánlott járművek értékének 5 százaléka készpénzben vagy pedig állami letétekre alkalmas értékpapírokban teendő le, melyek értéke a napi árfolyam 90 százalékával azon esetben azonban ha ezen árfolyam a névértéknél magasabb volna, csakis ezen utóbbinak 90 százalékával vétetik számitásba.

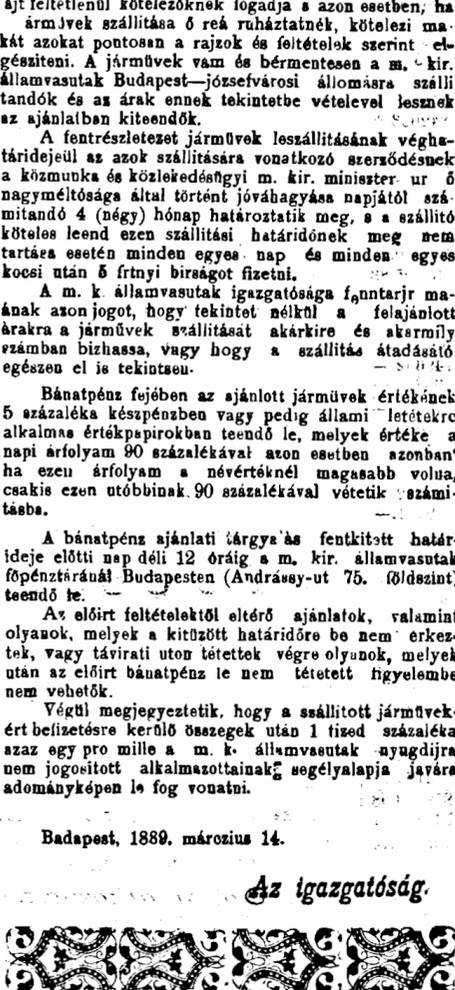
A bánatpénz ajánlati tárgya és fentírt határideje előtti nap déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál Budapesten (Andrássy-ut 75. földszint) teendő le.

Az előírt feltételektől eltérő ajánlatok, valamint olyanok, melyek a kitűzött határidőre be nem érkeztek, vagy távirati uton tettek végre olyanok, melyek után az előírt bánatpénz le nem tételét figyelembe nem vehetők.

Végül megjegyzetük, hogy a szállított járműveket ért befizetésre kerülő összegek után 1 tízed százalék azaz egy pro mille a m. k. államvasutak nyugdíjra nem jogosított alkalmazottainak segélyalapja javára adományképen le fog vonatni.

Budapest, 1889. március 14.

Az igazgatóság.

A tavaszi idényre

rendkívül dús gazdag választéku különleges ruhakészleteink, battistok és krettonok már megérkeztek, raktárunk nemkülönben első rendű vászon és chiffon gyárosok gyártmányai- kal van felszerelve, melyre a n. é. közönség és tisztelt vevőink hecses figyelmét felhívni bátrak vagyunk.

Ezekon kívül egyes ruhákat, valamint teljes ara-kelengyék páratlan előnyös kiállítását eszközöljük.

Kiváló tisztelettel
Rosenbluh H. és Társa.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek

SPITZER JAKAB ÉS FIA,

„a magyar koronához”

Arad, szabadságtér 1. sz. saját ház.

Ajánlják a tavaszi és nyári idényre dusan felszerelt raktárukat

legdivatosabb bel- és külföldi férfiruha szövetekben

gyári árak mellett.

Rendelések öltönyökre és livrékre felvételnek és kitűnő munkaerők által legolcsóbb árak mellett eszközöltetnek

Nyomatja és kiadja az Ungerlieder-féle könyvnyomda Aradon.

725-89. Kovaszincz hegyközség előljárótól

Hirdetmény.

Kovaszincz hegyközsége által

folyó évi április hó 7-én évi rendes

közgyűlés tartatik.

Tárgysorozat:

1. Mult évi számadás felolvasása.
 2. 1889 évi előirányzat megállapítása.
 3. Általános tisztújítás.
- Mely közgyűlésre a t. szőlőbirtokos urak tisztelettel meghívattak.
- Kelt Kovaszinczon 1889. március 27-én.

Neszly János m. p. hegykapitány.

2814/1889.

Hirdetmény.

Arad város területén nagyobb mérvben feléptett kanyaró betegség az 1876. évi XIV. t. cz. 157. §-hoz képest járványosan felléptetnek kijelentetvén, a kapiányi hivatal mint elsőfoku közegészségügyi hatóság részéről a járvány elfojtására nézve a következő övrendszabályok fogantatba vétele léptetik életbe.

1. A betegek, és azok ápolói az egészségesekektől elkülönítendő. A betegségben szenvedők látogatása tiltatik, a lakhelyiségek tisztán tartandók és gondosan szellőztetendők, a beteg által használt ruha s fehérnemű elhurozólása tiltatik e felett ügyeletelt tartani egy a magán gyakorló mint a hatóság orvosi köteleze vannak.
 2. Oly családból melynél járvány beteg van az iskolát egy gyermek sem nem látogathatja a tanítók figyelmeztetnek, hogy az iskolából betegség miatt kimaradott növendékekől újra belépésük alkalmával orvosi bizonyítványt követeljenek.
 3. A gáji iskolába járó növendékek közül 17 betegedett meg, ennek folytán azon iskolában az előadások beszünttetetnek, a többi iskolák gondosan szellőztetendők tisztán tartandók, a tanulók egészségi állapotát a kerületi orvosok strűbb látogatása mellett ellenőrzik, a fertőtlenítést előírják a végrehajtassák.
 4. A járvány terjedésének nyilvánítása végett az ily betegek bejelentése minden orvos kötelezve van ugyan mind a mellett egy a magán gyakorló mint a hatóság orvosi ezen kötelezettségük teljesítésére ezuttal figyelmeztetnek.
 5. A mely családnál ezen járvány betegség végett ért vagy melynél ilyenmő halálozás következett be, a lakhelyiségek, felszerelések, használt ággy és egyéb ruhaneműk leggondosabb fertőtlenítés alá veendők, erre nézve a hatóság orvosi közbenjárása utasítvák.
- Aradon. 1889. január 26.

Urbányi, főkapitány.